

**ประสิทธิผลของการใช้กระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ:
กรณีศึกษา กลุ่มมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต**
**Effectiveness of the Tacit Knowledge Method
by Using Student Centered Learning Technical:
Case Study of Humanities and Social, Rangsit University**

อารีรัตน์ แยมเกษร

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ/ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต

Corresponding author, E-mail: arrerut@rsu.ac.th โทร. 081-9283653

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการติดตามผลของการนำกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหารูปแบบเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจาก 28 คณะวิชา 2) อาจารย์กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 10 คณะวิชา รวมจำนวนทั้งสิ้น 340 คน ที่นำกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปโดยวิธีการกำหนดโควตาร้อยละ 5 ได้อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 17 คน และ 3) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่มีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 17 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1015 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน และแบบประเมินความพึงพอใจผู้เรียน ซึ่งผ่านการหาคุณภาพและมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเป็น .920 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ทิศทางและแนวโน้มของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการวางแผนการสอน เทคนิควิธีการสอนและพฤติกรรมผู้สอน มีค่าคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 4.55 สำหรับผลการศึกษาทักษะความรู้ความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ และทักษะด้านคุณธรรมของผู้เรียน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

คำสำคัญ: การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การถอดความรู้ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Abstract

The purpose of this research aims to paraphrase tacit knowledge method by using student-centered learning technical and monitoring implementation process of technical teaching to focus on the student-centered learning of teachers from faculties of Humanities and Social Sciences group. Samples used in this research were 1) teachers from 28 faculties, using 5% of teacher's quota from 10 faculties, 2) the number of teachers were 340 persons from the faculty of Humanities and Social Sciences group and then used technical teaching that focused on the student-centered learning and 3) 1015 students who enrolled in courses using student centered learning technical. The instruments used in this research included structured interviews focused on student-centered learning technical, teachers' interview form in features, required skills and student satisfaction questionnaires which control the quality and the reliability at .920. The data was analyzed by content analysis and descriptive statistics with the collection of arithmetic mean, percentage, and standard deviation.

The results showed that, trends of using student centered learning technical were participatory learning, simulation, whole class discussion and case study. The student satisfaction to using student centered learning technical was the highest score level at 4.55 in 3 aspects; planning instruction, teaching methods and techniques and instructor behavior. The results of teacher interview were founded that cognitive skills, problem-solving skills relationship skills and responsible virtues and skills of the students were in good shape.

Keywords: *student-centered teaching, tacit knowledge method, Humanities and Social Sciences*

บทนำ

ปัญหาด้านการจัดการความรู้โดยทั่วไปนั้น โดยเฉพาะความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นความรู้ส่วนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งมักจะเป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวบุคคล เป็นความรู้แฝงเร้นอยู่ในตัวอาจารย์ผู้สอนแต่ละคน การใช้ประโยชน์จำเป็นต้องถอดความรู้นั้นออกมาเข้ากระบวนการจัดการความรู้ สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน การถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนเพื่อจัดทำความรู้ให้อยู่ในรูปเอกสารแบบต่างๆ และการเลือกเทคนิควิธี ความรู้ดังกล่าวเป็นการถอดความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) ที่อยู่ในตัวผู้สอน ให้มาเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดเจน (Explicit Knowledge) อยู่ในรูปแบบที่สามารถเผยแพร่ได้ง่าย

มหาวิทยาลัยรังสิตในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำ มีวิสัยทัศน์มุ่งหมายให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และการค้นคว้าวิจัย เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืนที่สนองตอบความต้องการของท้องถิ่น และการแก้ปัญหาของสังคม ส่งเสริมนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ของการเป็นผู้นำทางวิชาการ และผู้ประกอบการ ทั้งในกลุ่มนักศึกษา และคณาจารย์ทุกสาขาวิชา คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สร้างและพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคง และมุ่งเน้นคุณภาพ ดังนั้นการกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยเพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบด้วยการศึกษาคือนวัตกรรม มียุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นสำนักงานของมหาวิทยาลัยรังสิต 2555-2559 ได้ระบุยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ไว้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนรู้ของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยรังสิต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการทำงานด้วยกระบวนการจัดการความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ตอบสนองต่อการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยรังสิต

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากลไกเพื่อการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยรังสิต

จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยในข้างต้น จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้มหาวิทยาลัยรังสิตขึ้น โดยในปีการศึกษา 2555 ได้มุ่งประเด็นการจัดการความรู้ในประเด็นที่สำคัญ 5 ด้านได้แก่ ด้านเทคนิคการเรียนการสอน ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ด้านเทคนิคการพัฒนาภาษาอังกฤษ ด้านธรรมาธิปไตย และด้านการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ และในปีการศึกษา 2557 ได้เพิ่มประเด็นการจัดการความรู้ด้านนวัตกรรมสร้างสรรค์สังคมขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยในทิศทางที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอนภายใต้การทำงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดการความรู้มหาวิทยาลัยรังสิต และคณะกรรมการพัฒนาคณาจารย์ด้านเทคนิคการเรียนการสอน มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การรวบรวมข้อมูล การจัดทำชุดบทเรียนหรือชุดประสบการณ์ที่เป็นผลจากการถอดบทเรียนจาก 30 คณะวิชา ซึ่งความรู้ดังกล่าวเป็นการถอดความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) อยู่ในตัวผู้สอน ที่มีความเป็นเลิศด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มาเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดเจน (Explicit Knowledge) ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถเผยแพร่ได้ง่าย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนต่อไปได้ จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอนจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ประสิทธิภาพของการนำกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต กรณีศึกษากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 10 คณะวิชา ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยดนตรี คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม และวิทยาลัยบริหารรัฐกิจและรัฐศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้กับสาขาวิชาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อติดตามผลของการนำกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วิธีการศึกษาและระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ คณาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิตกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 10 คณะวิชาได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยดนตรี คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม และวิทยาลัยบริหารรัฐกิจและรัฐศาสตร์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 340 คน (ข้อมูลจาก คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2557-2558) และนักศึกษา จาก 10 คณะวิชา กลุ่มมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 19,518 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหารูปแบบเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้แก่อาจารย์จากคณะวิชา

ที่ดำเนินการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคณะวิชาละ 1 คน จากทั้ง 28 คณะวิชา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 28 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลของการนำกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิตกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 10 คณะวิชา ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยดนตรี คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม และวิทยาลัยบริหารรัฐกิจและรัฐศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดโควตาโดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 5 ของอาจารย์กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทั้ง 340 คน ได้อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 17 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจนได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ อาจารย์จากคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 2 คน คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 4 คน คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 6 คน คณะอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการ จำนวน 2 คน คณะบัญชี จำนวน 1 คน คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คน และวิทยาลัยดนตรี จำนวน 1 คน

3. นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่มีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 17 คน ประกอบด้วยรายวิชา CJR122 RTV221 HUM123 THA106 การเขียน THA106 การพูด ENG212 HRM490 HRM414 MGT411 MGT202 FIN411 EBS495 ACC121 ABM309 TRM225 ECO476 และ MUS401 รวมทั้งสิ้น 1015 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่องที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความเป็นมาของเรื่องที่เล่า วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ทำให้ทำงานนั้นประสบความสำเร็จ เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่ใช้ ผู้มีส่วนร่วม อุปสรรคหรือปัญหาในการทำงาน และแนวทางการแก้ไข และผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ผู้เล่าเรื่องได้เรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบฟอร์มเพื่อนำไปสรุปผลต่อไป

2. แบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ 1) แนวความคิดหลักของเรื่องที่เรียน 2) ข้อควรระวังเกี่ยวกับความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน 3) ความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนต้องมีมาก่อน 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) ขั้นตอนวิธีการสอน/ทำกิจกรรม (ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุป) 6) เทคนิค/วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 7) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 7) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนบันทึกผลและดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้

3. แบบบันทึกผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนภายหลังจากการนำเทคนิคการเรียนการสอนไปใช้ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ผลการใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและ แนวทางแก้ไข เพื่อนำข้อมูลผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสรุปผลต่อไป

4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สร้างตามวิธีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) ด้วยวิธี Arbitrary Weighting Method 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

5. แบบสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนภายหลังจากเรียนด้วยเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อใช้ในการกำกับติดตามผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการของผู้เรียน

มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดโดยถามในเรื่อง ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและทฤษฎีการจัดการความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดในการสร้างเครื่องมือให้ตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย
2. จัดการประชุมคณะกรรมการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อทำการสังเคราะห์ประเด็นและขอบเขตของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดหลักตามทฤษฎีการจัดการความรู้ เพื่อสร้างแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ดำเนินการสร้างแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความเป็นมาของเรื่องที่เล่า วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่ใช้ ผู้มีส่วนร่วม อุปสรรคหรือปัญหาในการทำงาน และแนวทางการแก้ไข และผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ผู้เล่าเรื่องที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว

การตรวจสอบคุณภาพของแบบฟอร์มการถอดความรู้ ภายหลังจากนำแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านคำชี้แจงในการใช้แบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านจุดประสงค์การถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความครอบคลุมของเนื้อหาที่ได้จากการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านภาษาที่ใช้ โดยใช้แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาพบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมของแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าแบบฟอร์มการถอดความรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.44) จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญฉบับสมบูรณ์

2. แบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแบบบันทึกหลังสอน

- 2.1 ลักษณะของแบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแบบบันทึกหลังสอน มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ 1) แนวความคิดหลักของเรื่องที่เรียน 2) ข้อควรระวังเกี่ยวกับความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน 3) ความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนต้องมีมาก่อน 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) ขั้นตอนวิธีการสอน/ ทำกิจกรรม (ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุป) 6) เทคนิค/ วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 7) วิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และ 7) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนบันทึกผลและดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ และสำหรับแบบบันทึกผลหลังการสอน มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ 1) ผลการใช้เทคนิค 2) วิธีการจัดการเรียนการสอน 3) ปัญหา อุปสรรค 4) ข้อเสนอแนะและ แนวทางแก้ไข

- 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแบบ

บันทึกหลังสอน

2.2.1 นำแบบบันทึกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแบบบันทึกหลังสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านคำชี้แจงในการใช้แบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านจุดประสงค์การถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความครอบคลุมของเนื้อหาที่ได้จากการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านภาษาที่ใช้ โดยใช้แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา หลังการตรวจสอบพบว่า เมื่อพิจารณาภาพรวมของแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแบบบันทึกหลังสอน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าแบบฟอร์มการถอดความรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.49) จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแบบฟอร์มการถอดความรู้ด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญฉบับสมบูรณ์

3. แบบประเมินความพึงพอใจผู้เรียนต่อวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ลักษณะของแบบประเมินความพึงพอใจผู้เรียน ที่มีต่อวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สร้างตามวิธีการวัดเจตคติของลิเกิร์ต (Likert) ด้วยวิธี Arbitrary Weighting Method 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

3.2 การหาคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจผู้เรียน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา มีเกณฑ์การประเมิน นำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item objective congruence) เป็นรายชื่อ จากนั้น นำคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นรายชื่อ เลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.68 ถึง 1 ทุกข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 20 ข้อคำถาม

นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนไปทดสอบกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและผ่านการเรียน รายวิชา CJR122 RTV221 HUM123 THA106 (การเขียน) THA106 (การพูด) ENG212 HRM490 HRM414 MGT411 MGT202 FIN411 EBS495 ACC121 ABM309 TRM225 ECO476 และ MUS401 มาแล้ว รายวิชาละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 51 คน เพื่อทดสอบความเที่ยงและความเชื่อมั่นของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการหาคุณภาพรายชื่อของแบบทดสอบ ผลการหาคุณภาพ พบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 19 ข้อ มีเพียง 1 ข้อคำถามที่เมื่อตัดทิ้งแล้วทำให้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับของแบบสอบถามมีค่าสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องทำการปรับปรุงคุณภาพข้อคำถามดังกล่าว และผลการหาคุณภาพรายชื่อ นำแบบประเมินความพึงพอใจผู้เรียน ทั้ง 20 ข้อ ไปหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร Kuder – Richardson และ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .920

4. แบบสัมภาษณ์ผู้สอน

4.1 แบบสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนภายหลังจาก เรียนด้วยเทคนิคการจัดการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดโดยถามในเรื่องทักษะความรู้ความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบทั้งนี้เพื่อใช้ในการกำกับติดตามผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการของผู้เรียน

4.2 การหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง จากนั้น นำ

คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นรายชื่อ เลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.64 ถึง 1 ทุกข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบถอดความรู้ที่ได้รับจากคณะวิชามาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและจำแนกประเภทเพื่อสรุปรูปแบบเทคนิควิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่คณาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิตนิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างเทคนิควิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีการที่ถนัดแล้วดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการดังกล่าว จากนั้นกลุ่มตัวอย่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้
3. ระหว่างการเรียนการสอน ผู้สอนทำการประเมินผู้เรียนด้วยแบบประเมินทักษะผู้เรียน และให้ผู้เรียนประเมินความพึงพอใจต่อวิธีการสอนด้วยแบบประเมินความพึงพอใจต่อวิธีการสอนหลังจากดำเนินการสอนเสร็จสิ้น
4. นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะผู้เรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อวิธีการสอน มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาประสิทธิผลของการใช้กระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษา กลุ่มมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

- 1) การถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดประเภทหมวดหมู่ของรูปแบบเทคนิคการเรียนการสอนเพื่อสรุปรูปแบบวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เป็นวิธีการที่นิยมของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต
- 2) การติดตามผลของการนำกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
  - 2.1 นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายข้อมูลในลักษณะตารางประกอบการบรรยาย
  - 2.2 นำแบบสัมภาษณ์ผู้สอนทำการวิเคราะห์เนื้อหาและเรียงเรียงสรุปข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่พบภายหลังจากที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลของกระบวนการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการถอดความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ว่า ทิศทางและแนวโน้มของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการ

เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง โดยเทคนิคการเรียนการสอนดังกล่าว ต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวางแผนการจัดกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ และทำการประเมินผลงานเพื่อนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอด สอดคล้องกับ 1) งานวิจัยของแสงเดือน เจริญฉิม และ กนิษฐา เขาวัวพัฒนกุล (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนา มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ แนวการจัดกิจกรรม ระยะเวลาการจัดกิจกรรม สื่อในการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล สำหรับผลการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนา พบว่า ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความรู้ และทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงขึ้น 2) งานวิจัยของสุชีรา มะหิเมือง และผานิต เข็นแซ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนที่ได้รับการออกแบบใหม่ ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติงานหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการตามแผน ขั้นสะท้อนผล และขั้นการเผยแพร่ผลการวิจัย ผลการทดลองใช้กระบวนการที่ออกแบบใหม่พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกหน่วยสามารถทำการวิจัยจนสำเร็จ อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์ประเมินระดับดีจำนวนกว่า ร้อยละ 80

2. การติดตามประสิทธิผลของการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.1 ผลจากการให้คณาจารย์กลุ่มทดลองกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เลือกใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อผู้เรียน ดังต่อไปนี้

2.1.1 ผู้เรียนมีความสนใจ ใส่ใจ และกระตือรือร้นในการเรียนเนื่องจากนักศึกษาจะได้ลงมือปฏิบัติจริงและกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาข้อมูล

2.1.2 ผู้เรียนเกิดความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในกลุ่ม และทำให้เกิดการปรับตัวของตนเองเพื่อให้เข้ากับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

2.1.3 ผู้เรียนเกิดการทำงานเป็นทีมโดยไม่รู้ตัวเนื่องจากมีเป้าหมายอย่างเดียวกันเพื่อที่จะทำให้กลุ่มของตนประสบผลสำเร็จ

2.1.4 ผู้เรียนเปิดโลกทัศน์ผ่านการเรียนรู้และแข่งขันกันที่จะนำเสนอผลงาน ได้เห็นตัวอย่างที่หลากหลายจากผลงานของเพื่อนและได้เรียนรู้ผ่านการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี

2.1.5 ผู้เรียนมีความถนัดในการใช้ช่องทางสื่อสังคมเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร ส่งงานและอภิปรายงาน บรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียนและผู้สอนทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกและเกิดผลงานที่ดี

2.1.6 จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่าผู้เรียนได้รับทั้งความสนุกสนานและความรู้ความเข้าใจในงานวิทยุกระจายเสียงมากขึ้น มีความมั่นใจกล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีน้ำใจช่วยเหลือกันและกันในการแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งมีทักษะการเรียนรู้สูงขึ้น

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ 1) ณัฐฉลีย์ ธรรมวิฑูรศักดิ์ (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 (ACC2201) เรื่อง เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีประสิทธิภาพคิดเป็นร้อยละ 79.3 ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 63.53

ผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) ศรีไพร ปอสิงห์ และ อนงค์ หาญสกุล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ตำบลหนองบัวโคก อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับความรู้และการปฏิบัติตัวในการดูแลส่งเสริมสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุสามารถใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการเพิ่มระดับการส่งเสริมสุขภาพตนเองในผู้สูงอายุได้ และยังพบว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อการดูแลส่งเสริมสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ทำให้ได้รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุตามบริบทของพื้นที่ตามความต้องการของผู้สูงอายุที่สามารถปรับรูปแบบการรับบริการทางด้านสุขภาพภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้สูงอายุสามารถดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพได้ด้วยตนเอง

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังจากเรียนด้วย การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผลจากการเลือกใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มใหญ่ มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนดังต่อไปนี้

3.1 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และให้ความสนใจกับวิธีการที่นำมาใช้ การทำงานเป็นกลุ่มช่วยสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนและการนำเสนอความคิด และ ผู้เรียนได้มีโอกาสเสนอแนะและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งการหาข้อสรุปร่วมกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมิน

3.2 ผู้เรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าการสอนแคในตำราหนังสือเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนมีการตั้งคำถามจากสิ่งที่ได้ดูได้เห็น และเข้าใจเนื้อหาสิ่งที่ถ่ายทอดออกไปได้ดียิ่งขึ้น

3.3 ผู้เรียนได้วิเคราะห์แก้ปัญหาที่ผู้สอนยกประเด็นขึ้นมาภายในชั้นเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียนเพื่อหาข้อสรุปของปัญหา นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนดังนี้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การอภิปราย การแก้ปัญหา การสรุปความ การทำงานร่วมกัน และทักษะการนำเสนอ

3.4 ผู้เรียนให้ความร่วมมือและมีความกระตือรือร้นมากกว่าการเรียนการสอนแบบภาคบรรยาย และมีความสนใจอยู่กับกิจกรรมการเรียนมากกว่าสมาร์โฟนของตนเอง และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น บรรยากาศในห้องเรียนครึกครื้น มีการพูดคุย และหยอกล้อกันอย่างเป็นกันเอง

โดยผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับ (1) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) กล่าวถึงรูปแบบการสอบแบบอภิปราย ไว้ดังนี้ 1. วิธีการเรียนการสอนกลุ่มเล็ก เป็นกลวิธีหรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม จำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และจำนวนสมาชิกมากที่สุดประมาณ 12 คน และไม่ควรเกิน 15 คน ได้ ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายร่วมกัน ลักษณะของวิธีการเรียนการสอนกลุ่มเล็กคือการจัดการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบ่งแหล่งความรู้สำคัญ ยึดการค้นพบด้วยตนเอง ยึดความสำคัญของการเรียนรู้อะไรและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แนวทางการใช้ วิธีการสอนกลุ่มเล็กคือผู้เรียนเห็นความสำคัญของการสอนกลุ่มเล็กเน้นจุดประสงค์ของการศึกษา เน้นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน และผู้เรียนประเมินผลการอภิปรายขั้นตอนของกระบวนการ กลุ่ม คือขั้นจัดกลุ่ม ขั้นสร้างความคุ้นเคยขั้นระดมความคิดขั้นกระชับความสัมพันธ์และขั้นสลาย กลุ่ม วิธีการเรียนการสอนกลุ่มเล็กในห้องเรียนแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ วิธีการเรียนการสอนกลุ่ม แบบกิจกรรมกลุ่ม คือวิธีการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน วิธีการเรียนการสอนแบบทำงานกลุ่ม และวิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา วิธีการเรียนการสอน แบบอภิปรายกลุ่ม คือ วิธีการ เรียนการสอนแบบกลุ่มระดมสมอง วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มอภิปรายเปิดกว้าง และวิธีการ เรียนการสอนกลุ่มเล็กแบบแก้ปัญหา คือ วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มปัญหาเชิงกระบวนการ วิทยาศาสตร์วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มวิเคราะห์วิธีการเรียนการสอนแบบ Buyer Group 2. วิธีการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่ เป็นกลวิธีหรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ 30 คน ขึ้นไป และวิธีการที่ใช้กันมากได้แก่การบรรยายการสาธิต การอภิปราย

การบอกให้รู้และการจัด ประชุมสัมมนา ลักษณะของวิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มใหญ่คือเป็นการสอนผู้เรียนจำนวนมาก ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้สอน และเน้นวิธีการใช้สื่อประกอบการสอน ข้อดีของวิธีการเรียน การสอนกลุ่มใหญ่คือผู้เรียนจำนวนมากเหมาะสำหรับการถ่ายทอดเนื้อหาพหุพิสัย ควบคุมอัตรา การเสนอเนื้อหาสาระ สามารถรับเนื้อหาสาระได้พร้อมกัน ใช้วิธีการให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ข้อจำกัดคือ ส่วนมากเป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อยมาก ในการตรวจสอบความรู้และไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการเรียนการสอนกลุ่ม 7 ใหญ่แบบเผชิญหน้า เป็นกลวิธีกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนจำนวนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป หรือที่ทำให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ทักษะ ประสบการณ์และทัศนคติจากการที่ผู้สอนและผู้เรียนได้พบปะกัน ประเภทของวิธีการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่แบบเผชิญหน้า จำแนกได้ 2 ประเภท คือ (1) วิธีการเรียน การสอนกลุ่มใหญ่แบบเผชิญหน้าในชั้นเรียน เช่น วิธีการสอนแบบบรรยาย และ (2) วิธีการเรียน การสอนแบบกลุ่มใหญ่แบบเผชิญหน้านอกชั้นเรียน เช่น การประชุมสัมมนาฯ (2) งานวิจัยของ จูไร อภัยจิรรัตน์ และทัศนีย์ อรรถารส (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของวิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิชาพยาบาลเด็กของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองภายหลังการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากโดยมีการใช้กระบวนการกลุ่มและใช้การตัดสินใจเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและนำไปสู่การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง สะท้อนคิดความหมายที่เป็นส่วนบุคคล พัฒนาความเข้าใจในความคิดและนำเสนอให้ผู้อื่นรู้ ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์กันทำให้ได้ข้อมูลป้อนกลับหลายทางอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าไม่เพียงแต่การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือเทคนิคการอภิปรายกลุ่มเท่านั้น แต่ยังมีเทคนิคอื่นๆ เช่น เทคนิคการระดมพลังสมอง เทคนิคการเรียนรู้แบบทีม และการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ที่ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้การเลือกรูปแบบการเรียนดังกล่าว น่าจะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายส่วนประกอบกัน โดยอาจพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระในการเรียน ลักษณะผู้เรียน ศักยภาพผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ศักยภาพและความถนัดของผู้สอน บริบท สภาพแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนการสอนนั้นๆ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์ ออกแบบและวางแผนการสอนให้ดีกว่าดำเนินการสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และมีกระบวนการการเรียนการสอนที่เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา สิ่งที่เรารู้มีความหมายแก่ผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นการเรียนรู้ที่คงทน รวมทั้งควรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบอื่นๆ ที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้อีกในอนาคตต่อไป

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า ทิศทางและแนวโน้มของการจัดการเรียนการสอนอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวางแผนการสอน เทคนิควิธีการสอนและ พฤติกรรมผู้สอน มีค่าคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และสำหรับผลการศึกษาทักษะความรู้ความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ และทักษะด้านคุณธรรมของผู้เรียน พบว่า อยู่ในเกณฑ์ดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าไม่เพียงแต่การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือเทคนิคการอภิปรายกลุ่มเท่านั้น แต่ยังมีเทคนิคอื่นๆ เช่น เทคนิคการระดมพลังสมอง เทคนิคการเรียนรู้แบบทีม และการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกัน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้การเลือกรูปแบบการเรียนการสอน น่าจะต้องพิจารณาในหลายส่วนประกอบกัน โดยอาจพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระในการเรียน ลักษณะผู้เรียน ศักยภาพผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ศักยภาพและความถนัดของผู้สอน บริบท สภาพแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนการสอนนั้นๆ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์ ออกแบบและวางแผนการสอนให้ดีกว่าดำเนินการสอน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และมีกระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา สิ่งที่เรียนรู้นี้มีความหมายแก่ผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นการเรียนรู้ที่คงทน รวมทั้งควรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบอื่นๆ ที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้อีกในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชาที่เรียน และยังมีเจตคติที่ดีต่ออาจารย์ผู้สอนด้วย

ผลการถอดความรู้ที่ได้นำไปสู่กระบวนการวิจัยในระยะที่ 2 โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ได้จากกระบวนการถอดความรู้ในระยะที่ 1 ไปให้อาจารย์กลุ่มทดลองได้ทำการสอนเพื่อติดตามประสิทธิภาพผลที่ได้พบว่า 3 ลำดับแรก คือ ส่วนใหญ่เลือกเทคนิคการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (6 คน) รองลงมาเลือกใช้การอภิปรายกลุ่มใหญ่ (5 คน) และเลือกใช้สถานการณ์จำลอง (3 คน) ตามลำดับ และที่เหลือเลือกใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง เทคนิคการเรียนรู้แบบทีม และการสอนโดยใช้กรณีศึกษา อย่างละ 1 คน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 งานวิจัยนี้เป็นการติดตามผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ภายหลังจากการนำเทคนิคการเรียนการสอนไปใช้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้เลือกเทคนิควิธีการสอนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการบริบท เนื้อหาและจำนวนผู้เรียน ซึ่งเทคนิคการเรียนการสอนบางเทคนิค เช่น การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมติ ไม่เหมาะกับผู้เรียนที่มีจำนวนค่อนข้างมากหรือเป็นกลุ่มใหญ่เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม ผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนมาใช้วิธีการอภิปรายกลุ่มใหญ่รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ค เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

1.2 สำหรับห้องเรียนที่มีขนาดเล็กมีจำนวนผู้เรียนไม่มากนักผู้สอนสามารถเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนได้หลากหลายกว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริงจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้เป็นการติดตามผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ภายหลังจากการนำเทคนิคการเรียนการสอนไปใช้ ผลการวิจัยที่ได้จึงสรุปในบริบทของกลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เท่านั้น กรณีที่อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มสาขาวิชาอื่น เช่น กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี หรือกลุ่มสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ต้องการนำเทคนิควิธีการดังกล่าวไปใช้ อาจได้ข้อสรุปที่แตกต่างกัน

2.2 เพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอาจมีการทำวิจัยซ้ำในรายวิชาเดิมเพื่อติดตามความคงทนของผลการวิจัย (Test is robust) โดยอาจมีการศึกษาซ้ำในปีถัดไป หรืออาจมีการศึกษาซ้ำทุกๆ 2-3 ปี เพื่อติดตามประสิทธิผล ตลอดจนศึกษาสภาพปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของบริบท

3. ข้อเสนอแนะสำหรับระบบการจัดการความรู้

ระบบการจัดการความรู้ ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้และค้นหา ที่อาจารย์ต้องการเรียนรู้ ในเรื่องต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวางแผนการสอน เทคนิควิธีการสอน และพฤติกรรมผู้สอนที่เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านระบบการจัดการความรู้ ที่มีประสิทธิภาพ โดยศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ได้จัดเตรียมระบบดังกล่าวไว้ อาจารย์ผู้สนใจสามารถเข้าใช้ระบบได้โดยสะดวก มีประเด็นความรู้ให้บริการได้แก่ ด้านเทคนิคการเรียนการสอน: เทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์: การเผยแพร่ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ด้านเทคนิคการพัฒนาภาษาอังกฤษ: การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้านธรรมาภิบาล: การยึดมั่นคุณธรรม ด้านการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ: การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เน้นหลักประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและ ด้านนวัตกรรม: นวัตกรรมเพื่อสร้างสรรค์สังคม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- จุไร อภัยจิรรัตน์, และทัศนีย์ อรรถารส. (2555). ผลของวิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิชาพยาบาลเด็กของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*, 5 (1), 19-31.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2545). *เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐชัลย์ย์ ตรรกวิฑูรศักดิ์. (2556). *การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 (ACC2201) เรื่อง เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, และคณะ. (2549). *การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา* (รายงานผลกาวิจัย). ม.ป.ท. : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2549). *ร่างกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย*. (รายงานผลกาวิจัย). ม.ป.ท. : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- วิจารณ์ พาณิชย์. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อาร์ แอนด์ ปริ้น
- ศรีไพร ปอลสิงห์, และ อนงค์ หาญสกุล. (2555). ประสิทธิภาพโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้และพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้สูงอายุตำบลหนองบัวโคก อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น*, 19 (1), 39-53.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานวางแผน. (2555). *แผนพัฒนามหาวิทยาลัยรังสิต พ.ศ. 2555-2559* [เอกสารอัดสำเนา]. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุชีรา มะหิเมือง, และ ผาณิต เย็นแฆ. (2555). *การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- แสงเดือน เจริญฉิม, และ กนิษฐา เขาวัดนกุล . (2555). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาการศึกษาคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Christie H., Amato. (2012). *Enhancing Student Team Effectiveness: Application of Myers- Briggs Personality Assessment in Business Courses*. USA: University of North Carolina at Charlotte.
- Scott, J., & Curtis, NE. (2009). *Improving Achievement and Attitude Through Cooperative Learning in Math Class*. USA: University of Nebraska- Lincoln.

Translated Thai Reference

- Apaijira J., & Attharos T. (2012). The effects of Group Discussion on critical thinking, Self-learning ability, Satisfaction toward nursing education of nursing students in Thai Red Cross College of Nursing. *Journal of Thai Red Cross Nursing* ,5 (1), 19-31.
- Chalearnchim S., Chauwatanakul K.,(2012). *Behavioral development on Student-Centered Learning management process of Mathematica's Teacher preservice*. Bangkok: Research and Development Institute Kasetsart University. [in Thai]
- Kerdthum, C. (2002). *Student-centered learning Technique*. Bangkok: Thaiwatanapanich printing. [in Thai]
- Mahimuang, S. & Yenkhare, P. (2012). *Development of Student-centered learning management process with Class-Room research*. Bangkok: Suansunandha Rajabhat University printing. [in Thai]
- Office of planning Rangsit University. (2012). *Rangsit University planning 2012-2016* [Mimmeograph]. Pathum Thani: Rangsit University printing.
- Panich, V. (2012). *Method of learning skill trajectory creation for 21st Century's student*. Bangkok: Foundation of Sodsrisaritwong. [in Thai]
- Sinlarach, P. (2006). *Draft of Qualification Framework in higher education of Thailand* (Research report). N.P.: The Commission of Higher Education.
- Sriplai P., & Harnsakul A., (2012). The effectiveness of Cooperative Learning Program to knowledge and self-care habit of the elderly in Nong Bua Khok, Chatturat district Chaiyaphum province. *Journal of The Office of DPC 6 Khon Kaen*. [in Thai]
- Takavitoonsak, N. (2013). *The development of cognition in intermediate of accouting 1 (ACC2201) Investment in debt instrument and equality instrument of accounting student Ramkhamhaeng University*. Bangkok: Ramkhamhaeng University printing. [in Thai]
- The Commission of Higher Education. (1997). *Guide to educational quality assurance in higher education. The Commission of Higher Education. (revised)*. Bangkok : Author.
- The Ministry of Education. (1999). *The National Education Act. 1999*. Bangkok : Kurusapa Printing Ladphrao. [in Thai]
- Wirachai, N. & et al. (2006). *Analysis and Synthesis of standard development in higher education* (Research report) N.P.: The Commission of Higher Education.
- Wongyai, W. (2011). *Higher Education Curriculum development*. Bangkok: R&Print printing. [in Thai]